

Na natečaj ZAPS za nagrado zeleni svinčnik je prispelo pet projektov, od tega en vrtec in štiri enodružinske hiše. Žirija meni, da je bilo v praksi izvedenih več kakovostnih projektov, ki se na razpis niso prijavili, zato organizatorju predlaga, naj se ob naslednjem razpisu pošljejo tudi neposredna povabila nekaterim avtorjem. Predlaga tudi, naj se v naslednjih letih uvede nagrada za najboljše 10 let stare ekološko napredne projekte, ki bi po vsaj 10 letih obratovanja izkazali tehnično, okoljsko, arhitektonsko in uporabno kakovost.

Žirija je ocenjevala predložene projekte po več parametrih v dveh sklopih. Najprej je presodila izpolnjevanje okoljskih meril: upoštevanje lokalnih geoloških in mikroklimatskih razmer, vpliv objekta na okolico, lokalno morfologijo in okolje, raba OVE, učinkovitost pretvorbe energij, kompaktnost, dnevna osvetlitev, prosojnost in izolativnost ovoja, termalna masa, učinkovitost senčenja steklenih površin v letnem ciklu, možnosti naravnega in učinkovitega mehanskega prezračevanja, naravni materiali, toplotno in svetlobno ugodje, primarna energija in CO₂ v gradbenih materialih in obratovanju stavbe, možnost recikliranja gradbenih materialov in sistemi za zmanjševanje rabe pitne vode ...

Potem je žirija ocenila projekte po arhitektonskih merilih, kjer je presojala oblikovne rešitve, še posebno pozornost pa namenila reševanju naravne osvetlitve bivalnih prostorov. Po obeh merilih je dobila najvišjo oceno Aktivna hiša Lumar arhitekta Gregorja Košoroka iz biroja Košorokgartner arhitekti, d. o. o., iz Ljubljane.

Aktivna hiša Lumar

Aktivna hiša Lumar je tehnično in tehnološko dovršen montažni objekt, saj ima vse tiste tehnične rešitve, ki so danes komercialno na voljo, so ponovljive in preizkušene. Konstrukcija stavbe je lesena, v toplotnem ovoju se sočasno uporabljajo skoraj izključno materiali biološkega izvora, npr. celulozna izolacija in lesnovlaknene plošče. Sistem energijsko visoko učinkovite gradnje tako ob nekoliko večji porabi materialov biološkega izvora v stavbni masi veže tudi dodatne količine CO₂, kar že ob začetku obratovanja novogradnje vpliva na zmanjšani ogljični odtis stavbe v njeni življenjski dobi. V hiši so vgrajeni solarni sprejemniki sončne energije za ogrevanje sanitarne vode, fotovoltaična elektrarna za proizvodnjo električne energije in steklene površine za neposredni zajem sončne energije. Stavba proizvede več električne energije, kot je letno potrebuje, zato se imenuje aktivna hiša. Vsi ti elementi so vgrajeni v primerni količini in arhitekture oblikovno ne določajo, ampak se ji spoštljivo prilagajajo. Aktivna hiša Lumar ima poleg toplotne črpalke in sistema prezračevanja z visoko stopnjo vračanja toplote vgrajen tudi centralni nadzorni sistem, ki opravlja nekatere naloge, nujne za optimalno obratovanje hiše (senčenje, odpiranje oken za pasivno nočno hlajenje, optimizacija ogrevanja in varčevanja z energijo, daljinski varnostni nadzor ...). Vsi ti elementi zagotavljajo večje udobje uporabnikom ter obenem optimizirajo delovanje in zagotavljajo uspešno sinergijo vgrajenih tehničnih rešitev. Projekt je pomemben še iz dveh razlogov: predstavlja tehnični standard, ki bo po letu 2020 obvezen minimalni okoljski standard za novogradnje v Evropski uniji in bo uporabljen kot demo objekt, v katerem bodo zainteresirani lahko poskusno bivali.

Žirija je posebno pozornost namenila arhitektonskim parametrom objekta. Doslej so pasivni objekti veljali za precej anemične minimalistične objekte s praviloma ravno ali enokapno streho, estetske presežke pa so iskali v neobičajnih fasadnih obdelavah. Aktivna hiša Lumar se temu stereotipu upre; upošteva zahteve pasivne gradnje in reinterpretira dvokapnico, v katero podrejeno, vendar zelo premišljeno vključi tehnološke elemente. Osnovna kocka stavbne mase je z dodatki v pritličju in vključitvijo zunanje ureditve v podaljšek notranjega tlorisa pridobila dinamiko in se spogleduje z atrijsko hišo. Oblikovno izvirna in tehnično premišljena je poševno vbočena fasada na južni strani, ki daje svojevrsten oblikovni pečat, nekako zadržano ekskluzivnost oziroma pravo mero glamurja. Projektant je posvetil veliko pozornosti študiju in nadvse uspešni izvedbi naravne osvetlitve, ki enako obvladuje tloris in prereze stavbe.